

**MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Agenția Națională pentru
Curriculum și Evaluare

Numele: _____
Prenumele: _____
Patronimicul: _____
Instituția de învățământ: _____

Localitatea: _____

Raionul / Municipiul: _____

**ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ
EXAMEN NAȚIONAL DE ABSOLVIRE A GIMNAZIULUI
SESIUNEA DE BAZĂ**

13 iunie 2019

Timp alocat – 120 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
 - Lucrează independent.
-

Îți dorim mult succes!

Numele și prenumele evaluatorului: _____ Punctaj total: _____

4	<p>Studiază timbrul poștal. Apreciază importanța personalității nominalizate în dezvoltarea culturii naționale. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3
---	---	-----------------------

Inscripție: Maria Bieșu,
Cio-Cio-San, Tokio, 1967

SUBIECTUL al II-lea (23 de puncte)

Studiază materialul suport și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„[...] Comisia Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova, în scopul restabilirii adevărului istoric, ținând cont de deciziile Comisiei similare a Congresului al doilea de deputați ai poporului din U.R.S.S. și de rezultatele muncii desfășurate în ultimii ani de istoricii și juriștii din republică și de peste hotare, a examinat aspectele esențiale ale semnării, înfăptuirii și urmărilor Tratatului sovieto-german de neagresiune din 23 august 1939 și ale Protocolului adițional secret.

[...] La 28 iunie 1940 U.R.S.S. a ocupat prin forța armată Basarabia și Bucovina de Nord, contrar voinței populației acestor ținuturi. Proclamarea în mod nelegitim, la 2 august 1940, a R.S.S. Moldovenești a fost un act de dezmembrare a Basarabiei și Bucovinei. Trecerea arbitrară sub jurisdicția R.S.S. Ucrainene a Bucovinei de Nord și a județelor Hotin, Ismail și Cetatea Albă contravenea adevărului istoric și realității etnice existente în acea vreme.

Odată cu instaurarea în Basarabia și Bucovina de Nord a regimului sovietic stalinist, în aceste ținuturi au fost comise crime împotriva umanității: omoruri în masă, deportări, foamete organizată. [...]

Prin prezentul Aviz Comisia întregește, sub toate aspectele, semnificația profundă și amplă a Declarației suveranității R.S.S. Moldova”.

(Din Avizul Comisiei Comitetului Suprem al R.S.S. Moldova (1990) pentru aprecierea politico-juridică a Tratatului sovieto-german de neagresiune și a protocolului adițional secret din 23 august 1939)

SURSA B.

”1. Republica Sovietică Socialistă Moldova este un stat suveran. Suveranitatea R.S.S. Moldova este condiția firească și necesară a existenței statalității Moldovei.

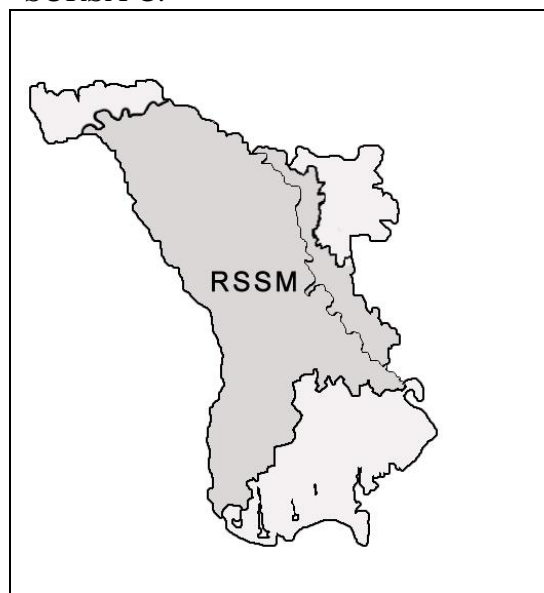
2. Izvorul suveranității este poporul.

Suveranitatea este exercitată în interesul întregului popor de către organul reprezentativ suprem al puterii de stat al republicii. [...]

3. Republica Sovietică Socialistă Moldova este un stat unitar, indivizibil. Frontierele R.S.S. Moldova pot fi schimbate numai pe bază de acorduri reciproce între R.S.S. Moldova și alte state suverane, în conformitate cu voința poporului, adevărul istoric și ținându-se seama de normele dreptului internațional unanim recunoscute.”

(Din Declarația de suveranitate a R.S.S. Moldova, 23 iunie 1990)

SURSA C.

Nr.	Item	Punctaj
Utilizează sursa A și cunoștințele obținute anterior.		
1	Numește un eveniment care a cauzat anexarea Basarabiei de către URSS. _____ _____	L 0 1
Utilizează sursele A, C și cunoștințele obținute anterior.		
2	Explică, ce teritorii au fost <i>dezmembrate</i> de autoritățile sovietice pentru a crea RSSM. _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4
Utilizează sursa A și cunoștințele obținute anterior.		
3	Apreciază <i>legitimitatea proclamării R.S.S. Moldovenești</i> . Formulează două argumente. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5
4	Descrie două consecințe ale <i>instaurării regimului sovietic stalinist în Basarabia și Bucovina de Nord</i> . 1. _____ _____ _____ _____ 2. _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4
Utilizează sursa B și cunoștințele obținute anterior.		
5	Explică termenul <i>suveranitate</i> . _____ _____ _____	L 0 1 2
6	Identifică, în sursa B, două caracteristici ale <i>statului suveran Republica Sovietică Socialistă Moldova</i> . _____ _____	L 0 1 2

7	Apreciază importanța istorică pentru Republica Moldova a adoptării <i>Declarației de suveranitate</i> . Formulează două argumente.	L
	_____	0
	_____	1
	_____	2
	_____	3
	_____	4
	_____	5

SUBIECTUL al III-lea (15 puncte)

Studiază sursele A-D.

REPERE CRONOLOGICE (A)

1928 – A.Fleming descoperă penicilina	1945 – primul computer
1931 – inventat cauciucul sintetic	1953 – este descoperită structura ADN
1933 – construit primul microscop electronic	1961 – primul om lansat în spațiu
1934 – descoperirea radioactivității artificiale	1972 – primul calculator de buzunar
1935 – inventarea radarului	1991 – lansarea rețelei www.

SURSA B.

“[...] Noua știință și tehnică se găsesc întruchipate organic în structura bazei materiale a producției industriale, inclusiv în construcții, transporturi, agricultură, în instrucția și calificarea forței de muncă și în activitatea managerială, de organizare și conducere a muncii productive. În prezent, nici un domeniu al vieții sociale nu se poate dispensa de aportul științei, în caz contrar societatea respectivă este sortită înapoierii economice și degradării condiției umane. Știința pulsează hotărâtor în viața economică, social-politică, influențează inclusiv sfera întregii creații spirituale, devenind dimensiunea esențială a culturii și civilizației contemporane”.

(Igor Casapciuc, *Știința românească în perioada interbelică și postbelică*)

SURSA C.

“[...] La începutul secolului XX asistăm la o dezvoltare fără precedent a industriei automobilului mai ales în țările dezvoltate. Astfel, firmele americane constructoare de automobile, precum *Ford* și *General Motors*, cunosc o dezvoltare rapidă fără precedent. Astfel, între 1908 și 1927, automobilul *Ford Model T* va revoluționa istoria automobilului, atât prin schimbările în design, cât mai ales prin producția de mare serie în care este realizat și aceasta folosind o linie de asamblare, ajungând că în 1914 să fie vândute 250.000 de bucăți.[...] Dacă la începutul secolului XX existau câteva sute de mii, la începutul perioadei postbelice existau pe plan mondial peste 500.000 de automobile, ca în 2007 producția mondială anuală să depășească 70 de mln de unități”.

(Roxana Veliche, *historia.ro*)

SURSA D.

„Nici o perioadă din istorie nu a fost mai dependentă și mai pătrunsă de științele naturale decât secolul XX. [...] Inovațiile științei, odată ce au fost realizate, ele au fost aproape imediat traduse în tehnologii practice. Astfel, tranzistorii au apărut ca un subprodus al cercetărilor în fizica solidelor, așa s-a întâmplat și cu laserul. Realizate pentru prima oară în laborator în 1960, au ajuns pe la începutul anilor 80 la consumator sub forma compact discului (CD-ului)”.

(E. Hobsbawm, *O istorie a secolului XX*)

